

is, d.w.z. typer zelf, in eigen van, heeft en, en het eft de be- jding" van riftuurlijke ar 1 Cor. = in het passage: illoos t, allerlei m trek, elpunt, postollische zijn eigen reekt van elijke we- eld", zoo kring", een kring", eigen ge- i, met bin- n Sou- ok heusch

eg. le woord g lezen, en ij aan zoo stel dacht at anders. r dooden: ristus zijn tel einde. an „wat“, „bataljon“, beeld ligt cheert ge- ompagnie, igen troe. „kiasse“, e ook aan een in het de eerste, strikt ge- aan. Fun- betoogde, Wel kan woord be- „bindt“ en us recht, er dat er VOOROR- tegen de want ze („tagma“) rdt in de door den wel (op ming met march!“ Eersteling ophoi anders dan kring! Ze Souvereini-

rd „souve- kring een i! Dat ze i er zeker e bekende rmula van (N AARD. en“ van echepelen, ggen, par- in Genesis nooit in n reservaat“ oomen, of teerd of en“, ver- stemming vijfde wil, behandelu sis I over, maar leven tie. te samen- met eigen mar „een“ die over or telkens ders in de 1880 ge- ij Kuyper et, en, nu nijk niet, gezag, dat om elken

weerstand tegen zijn wil te breken en te wreken". Het is me nog al wat, dat laatste. Maar wie of wat is nu de Souverein? Natuurlijk kent Kuyper God als Souverein. „Absoluut", ja, „eenig Absoluut Souverein", zegt Kuyper van Hem. Later zegt hij: de volstrekte Souvereiniteit is overgedragen aan Christus, den mensch (spatleering van Kuyper). Door Hem overgenomen om weer teruggegeven te worden. Dat klinkt allemaal nog vrij duidelijk. We lezen dan ook een poosje later, dat DE Souverein „op stof door kracht werkt naar vaste wet op het gebied der natuur" (Kuyper's bekende natuurbeschouwing). Maar onmiddellijk daarna krijgen we „kringen", waarin niet de Souverein God werkt, maar iets anders. DE LOGICA heeft alleenheerschappij op het „gebied des denkens" (het denken beheerscht dus zichzelf: de logica wordt hier, om een niet steeds juist gehanteerd term te bezigen: verabsoluteerd). Het „gebied" des geloofs heeft daarentegen een omtrek, binnen welken ALLEEN DE PERSOON ZELF Souverein is (hoofddekt van Kuyper); en dat lijkt me al net zoo grondig mis als dat woord over de logica. Een poosje later komt weer God aan de beurt (blijkbaar moet Hij deelen met Zijn creatuur, de „persoon", en met een verriehing van zijn creatuur, n.l. de logica). Want op het gebied der consciëntie heeft volgens Kuyper niemand souvereiniteit gebieden dan „de Heilige zelf". Een poosje later is niet de logica, maar de WAARHEID „Souverein" in de wetenschap (en waarheid is weer heel wat anders dan logica). Bovendien is ze evenmin God of Christus als logica, of persoon, of..... beginsel. Want herhaaldelijk ook weer lezen we, dat „ons BEGINSEL" (b.v. ons Beginsel van Gereformeerd) souvereiniteit in eigen kring moet hebben. En wat is een beginsel? Zwijg stil, gij nietelings, want niet het individu mag namen voor beginselen en voor die beginselen omschrijvingen maken, maar dat recht komt alleen toe aan het gezaghebbend orgaan, dat in den kring des geestelijken levens drager van het historisch leven is. Wie is er al niet drager van het historisch leven? En wie staat er al niet op den bodem van de Gereformeerde belijdenis, laat staan: beginselen? Souvereiniteit in eigen kring ligt ten grondslag, zegt Kuyper, en de synodes, die het noodig hebben, mogen toevoeren, ten grondslag aan geheel de presbyterale kerkorde. Maar hoe prettig we het ook vinden, dat de Ridderbessen en Groshelms dit lezen, we moeten erkennen dat we tegenover hen geen stap ermee vorderen kunnen. Want..... zij kunnen er natuurlijk evenmin uit wijs worden als wij, al zullen zij het misschien niet zoo on-netjes zeggen.

We kunnen nog andere bezwaren noemen. Maar we stevenen liever op ons doel af. We hebben op te merken, dat in deze passages van Kuyper's overbekende rede met dat of gezegende of fatale slagwoord de beeldspraak weer voor de zooveelste maal het ongeluk is, het ongeluk, het ongeluk. De redenaar pakt de hoorders er mee, en ze raken weg. Maar als het nageacht nuchter leest, vermoet het, dat de redenaar hun niet toesprak met een gelijkenis van de grot, zoals Plato eens deed, maar ze altijd maar weer meetroont naar de grot van de gelijkenissen. Wie exegese vroegen, werden afgeweerd (Lindboom, Ten Hoor en anderen). Ik weet niet, wat die „kringen" zijn; ik weet alleen, dat alle beunhazen hun gang kunnen gaan met het kringmaken als ik lees, dat er zooveel kringen zijn als starrenbeelden aan het firmament. We hebben dus ook zooveel eigen Souvereinen als starrenbeelden aan het firmament. Dat wordt wat. Ik weet ook, dat die „terreinen"-leer Kuyper altijd dwars gezeten heeft: den eenen keer krijg je bij hem terreinen (of: kringen) zooveel als de starren (beelden) aan den hemel of het zand aan den oever van de zee, den anderen keer twee stuk, eentje van de gemeene en een ander van de particuliere genade. Ik weet ook, dat die souvereinen, pardon, Souvereinen, door Kuyper op het paard gezet zijn in een ommezien. Wetenschap? Klaar zijn we: de logica. Liever de Waarheid? Best, kan ook wel. Consciëntie? Dezen keer geen „heid", maar de Hij: de Heilige zelf. Natuur? De groeiwet van alle organisch leven den eenen keer; God, de Voorzienige, den anderen. Ik weet ook, dat die terreinen, of kringen, den eenen keer worden voorgesteld onder een beeld, dat met mathematische figuren niets te maken heeft, den anderen keer — zie hierboven — is de mathematische figuur van cirkel, en straat, en middelpunt zoo maar bij de hand; krijgen we de verzekering, dat er een door zoo'n cirkel afgepaald GEBIED is, en een poosje later de dezen keer weer wat nuchtere verzekering, dat die gebieden natuurlijk in elkaar ingrijpen. Wat ook wel waar zal wezen. Maar wat meteen de vraag opwerpt: hoe staat het nu toch met de Souvereiniteit van die Souvereinen, zoo talloos als de starren?

Neen, ik spot niet. Ik weet, dat tientallen eerlijke mannen met dit woord van Kuyper den boer op ge-gaan zijn, de redactietafel hebben bediend, en „naar aanleiding" (dat is 't'm juist) van dit door hem zelf met goede gedachten opgevulde slagwoord ware, en goede en stimulerende dingen hebben gesproken. Geen hunner hoeft me hier te lijf te gaan. Misschien kunnen citatenamelaars wel uit mijn eigen geschriften citaatjes vinden: op dat terrein is alles mogelijk, voor wie geen groei en geen verband ziet en geen proza van poëzie kan onderscheiden. Maar als 't op de zaken aankomt, dan vind ik Kuyper's betoog ter

opening van de Vrije Universiteit een monstrum van zwakheid, een prachtig voorgedragen begrippenspel, waarvan de diepe ernst gereformeerd was, doch geen moment tot dogmatisch-wijsgeerige uitwerking kwam.

En dat hindert me niet. Maar wel hindert het de kerk, en het christelijk geloof, en het christelijke leven, dat men, voortbordurende NIET op de sterkere, doch op de zwakkere momenten in Kuyper's werk nu zijn slagzinnetje gaat misbruiken, om alle „terreinen" op te eischen, en alle „kringen" souvereiniteit te verklaren, zoo, dat iedereen alles mag, en iedere kerke-raad overal zijn mond buiten houden moet, vanwege die souvereiniteit in eigen kring.

Er wordt hokus-pokus gespeeld met Kuyper's woorden en dominees, plus anderen, die tegenwoordig de heele z.g. ongelooftige cultuurwereld de kerk laten blindendringen, loopen den ééne keer te kweelen over een „cultuur"-crisis (ze bedoelen, dat de boel in de war geloopt is, en dat de leiders met het volk de kluts kwijt zijn, en de uitzifters van de mug den zwelgers van de kemels niet meer de baas zijn); en den anderen keer loopen ze te lachen van blijdschap, die „vroom" heeten wil. Want: alle terreinen opelschen voor Christus, ook dat van dancing en bioscoop! Ze zijn met dat slagwoordje dan ook nog Kuyperiaan in eigen oog en in dat van een of anderen synodocratischen ouderling, die nog pas zich in postuur zette om Kuyper te redden b.v. van die vreeselijke vrijgemaakten.... We moeten daarom volgende week nog maar even doorpraten over dit onderwerp.

K. S.

MEN KENT ZIJN ZONDE, MAAR LAAT ZE NIET.

Er is weer een dominee geschorst. De eervolle onderscheiding viel ditmaal tebeurt aan ds Meijerink van Drogeham, dien we thans weer met vreugde herkennen als schrijver in ons blad. De schorsing is dezen keer niet gegrond op een of twee artikelen der K. O., maar op „het recht" der kerk, gefundeerd in de K. O. Letterlijke formuleering hoop ik later te kunnen geven. Deze is niet precies. Natuurlijk werd op een beslissend punt een schriftelijke formuleering geweigerd. De heeren zijn doodsbang voor zwart op wit. Ze kunnen dat veld van eer niet aan. Ook in Sneek niet (ds Guillaume).

Natuurlijk is dit geval een nieuw bewijs van verharding. Men durft niet meer zeggen: de K. O. is op U toepasselijk. Men weet, dat dit zeggen zonde is. In plaats evenwel van zich te bekeeren, en heel den krommen handel van '42-'44 terug te nemen, gaat men toch verder. Men kent zijn zonde, maar laat ze niet.

Seyas Inguart beval onze rechtbank, niet meer recht te spreken in naam der Koningin, doch in naam van „HET RECHT". En de classis Drachten (synodocratisch) spreekt ook op grond van „HET RECHT", een abstractie. Het is in wezen even heldensch en revolutionair. Maar schorsen is dit niet. Ook niet voor een eerlijk rechter. Dit is spelen. Van boosdoeners.

K. S.

DE SCHORSING TE DROGEHAM.

Hier de bijzonderheden.

Drie dagen lang vergaderde de classis Drachten ter behandeling van de „Verklaring v. gevoelen" van ds Meijerink, en tot slot is hij door de classis geschorst voor 3 maanden. Eerst wilde men niet eens overgaan tot behandeling, omdat naar het heette, ds Meijerink zich niet gehouden had aan den eisch der classis van 10 Dec., in de gemeente van zijn gevoelen te zwijgen. Daarop wilde men beslissen. Maar de afgevaardigden van Drogeham stonden er sterk op dat de behandeling doorging, omdat niet behandelen een slechten indruk zou maken in de gemeente. Toen werd tot behandeling besloten.

Na „weerlegging" van de Verkl. v. gevoelen (die nog niet eens in extenso schriftelijk is ontvangen) werd de eisch van conformering gesteld. Ds M. antwoordde dat hij onweersloeg had bewezen, dat de synode (volgens art. 29 G. B.) eigen gezag en ordinantiën stelde boven het gezag van Gods Woord, en dat ze zelf zich aan haar eigen besluiten niet conformeerde, — niemand had dit tegengesproken, en als ze 't nog wilden doen, dat ds M. het dan graag wilde hooren — dat zij dus ten volle wisten wat zij deden, en dat hij wist wat hij deed als hij zich niet conformeerde.

Daarna heeft ds M. 2 uur buiten gestaan, en werd hem toen de schorsing medegedeeld. De schorsingsbul zegt:

.....overwegende dat Ds H. J. M. zich niet heeft gehouden aan den eisch, hem door de Classis Drachten in vergadering bijeen op 10 Dec. 1943 op grond van het ondertekeningsformulier voor Dienaren des Woords gesteld, om tijdens de behandeling van zijn zaak zijn tegen de leerbeslissingen van de Gen. synode der Geref. Kerken ingaande gevoelens niet te propageeren.

Overwegende dat Ds H. J. M. na uitvoerige behandeling en weerlegging door de classis van een door hem ingediende Verkl. v. gevoelen, inhoudende zijn bezwaren tegen de nieuwe Verklaring v. de Gen. Synode der Geref. kerken van 1946, uitgesproken heeft zich niet te conformeren aan genoemde nieuwe Verklaring, besluit met diep leedwezen..... enz". Maar verder wordt niet genoemd art. 79 en 80 K. O. als grond.

Op de vraag van ds M. daarna op grond van welk art. der K. O. hij geschorst was, kreeg hij (na lang buiten staan, en beraadslaging door de classis) ten antwoord: (voorgelezen): „u is geschorst op grond van het recht van leertucht waarvan de grondslagen zijn neergelegd in art. 79 en 80 K. O.". Toen hij weer vroeg of hij dan volgens art. 79, 80 geschorst was, ja of neen, kreeg hij ten antwoord: Daarover geven we geen nadere verklaring. Op zijn vraag of hij het schriftelijk, zooals de praeses het voor zich had liggen, mocht mee hebben, werd afwijzend geantwoord! Ten slotte stond men toe dat hij het zelf uit den mond van den praeses mocht opschrijven.

Op de kerkeradsvergadering Zaterdagavond, toen men vroeg of de kerkeradsleden zich conformeerden aan de schorsing, vroeg iemand pertinent aan den consulent op grond waarvan Ds M. geschorst was. Deze antwoordde: de feitelijke grond is „valsche leer of ketterij", door andere gevoelens te propageeren dan die van de vervangingsformule! Hij is dus als ketter geschorst, al heeft men een weg gezocht zich daarbij te distancieren van art. 79, 80. En is dus misschien ook de eerste die geschorst is op grond van het te form. van eenigheid!

Bijzonderheden misschien nog wel later.

K. S.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN UIT AMERIKA, V.

Een ander groot gevaar dat de gereformeerde kerken van Amerika bedreigt is het feit, dat, door gemengde huwelijken, inkomen van andere kerkgroepen en door verwatering onder de eigen leden, het geestelijk amerikanisme almeer invloed gaat krijgen op de leden van deze kerken.

Met hoe meer menschen — leden van de Chr. Ref. Church — wij hier kennis maken, hoe meer onze indruk bevestigd wordt, dat er onder deze menschen allerlei „wind van leer" wordt aangehangen. In een betrekkelijk kleine gemeente troffen wij aan aanhangers van het „duizendjarig Rijk"; iemand die overtuigd was, dat na den dood de menschen tot de wederopstanding ergens een „tijdelijken slaap" slapen, een aanhanger van het arminianisme. Er was zelfs een gezin dat onder den invloed gekomen was van een nieuwe secte, die pas begint, en als alle secten direct aanhang krijgt in Amerika, en die zich kortweg „Kingdom" noemt. Deze secte geloofde dat de Amerikanen het nakroost zijn van den stam van Manasse, en dat de Engelschen kunnen bogen op het feit, dat zij kinderen zijn van Efraim. Het is interessant iets meer over deze secte te weten. Manasse was de eerstgeborene van Jozef. In Genesis 49 had Jacob beloofd, dat Manasse een groot volk zou worden, en de twee zonen die Jozef kreeg, zouden in hun geslachten gezegd worden met weelde en voorspoed. In Deuter. 33 profeteert Mozes van Jozefs kroost: „Hij heeft de heerlijkheid des eerstgeborenen zijns runds, en zijn hoornen zijn hoornen des eenhoorns; met dezelve zal hij de volken te zamen stooten tot aan de einden des lands. Dezen nu zijn de tienduizenden van Efraim en dezen zijn de duizenden van Manasse....." Met dien „eerstgeborene zijns runds" — in het engelsch staat „bullock" — wordt „John Bull" bedoeld, de „nick-name" van Engeland. 30000 pelgrims verlieten Engeland tusschen 1620 en 1650. Deze tak kwam in Amerika en scheide zich af van Engeland zooals Jesaja profeteerde (49 vers 20): „...nog zullen de kinderen waarvan gij beroofd waart, zeggen voor uw ooren: De plaats is mij te nauw, wijk voor mij dat ik wonen mag...". Sinds dien tijd hebben Engeland en Amerika verscheidene volken teruggedrongen over de gehele aarde, zooals de Indianen zijn teruggedruwd in Amerika zelf, gelijk Mozes voorspeld heeft. In Gen. 49: 25 zegt Jacob: „de Almachtige zal u zegenen met zegeningen des hemels van boven, met zegeningen des afgronds die daaronder ligt, met zegeningen der borsten en der baarmoeder"; de eerste zegening beteekent, dat er over Amerika geestelijk licht zou komen van waarheid en vrijheid van godsdienst, de tweede zegening heeft betrekking op de steenkool, de mineralen, de olie enz, terwijl de derde zegening wijst op de bevolkingsaanwas van Amerika. Jesaja voorspelt in het 18e hoofdstuk, dat Amerika (vers 2) gezanten (of soldaten) over zee zal zenden en in schepen van b'esen op de wateren. Die schepen van b'ezen laten ook een andere vertaling toe en dan staat er: in schepen die door water gedreven worden, en dat zijn dus onze stoomschepen. Jesaja zegt verder: gaat heen gij snelle boden! De eerste amerikaansche expedities tijdens den oorlog kwamen binnen dertien dagen over den Atlantische Oceaan, nu zijn ze nog veel vlugger! En van Engeland geldt dezelfde heerlijke profetie, of eigenlijk nog heerlijker. Want de Koning van Engeland zit op den Troon van David. Engeland en Amerika zullen samen de wereld overheerschen en een vredarijk stichten. Alles wat strijd met Gods Woord zal in stukken gestooten worden tezamen met allen die andere gedachten hebben over regeering en wetgeving, om het even of ze genoemd worden „war-lords" dan wel „money-lords". Dat is zoo ongeveer het „kor-